

Comentariu - Noi de Octavian Goga

Pe un ton de doina de jale, de jeluire sfasietoare si calma, stapanita, Goga da expresie, in poezia Noi , unei dureri nemasurate de care este cuprins Ardealul in vechile conditii istorico-sociale. Caci pe cerul acestor tinuturi, "batranul soare", era atunci mai aprins, intrucat " Nu pentru noi rasare".

Titlul e simbolic: cuvantul semnifica nu numai fiinta noastra nationala, ci insasi tara, spatiul ei geografic si etnic. La noi este locul de bastina,cu "codri verzi de brad", campuri de matase, cu plaiuri scaldate in soare , cu flori si cantec de hora. La noi e pamantul strabun. Sunt Crisurile si Oltul, in apele carora e glas de durere. Om si tara suntem noi, iar poetul, constiinta si inima indurerata a tarii.

Versurile, aluzive prin talcul cuvintelor simbolice, condenseaza in ele si nostalgii, si doruri nespuse, suferinta si nelinisti. Farmecul straniu, rascolitor al poeziei rezulta din simplitatea lexicului evocator, de provenienta populara, cu valoarea unor concepte de jale, suferinta, patimi, carora li se alatura altele , ce denumesc tara.Natura e sociala in poezia lui Goga. Umanizata in poezia Noi, ea personifica suferinta, ca in doina de jale; proiectia ei este simbolica. Relatia deintre tara si om, realizata prin juxtapunerea starilor sufletesti cu elementele care definesc spatiul geografic si etnic al tarii, capata rezonantele grave ale sentimentului de jale al unor tulburatoare nelinisti.

Durerea unui neam, strain in propria-i tara, vibreaza in petalele florilor, in desisul codrilor, in apele Muresului si ale Crisurilor. Jalea unui intreg popor obidit este povestita de codri seculari, este purtata din hotar in hotar, de Mures si de " tustrele Crisuri". Natura plange impreuna cu oamenii: nevestele ,parintii, feciorii. insusi batranul Olt e " impletit " din lacrimile varsate secole de-a randul. Motivul acestei lamentatii generale este "visul neimplinit ", " copil al suferintii ", nutrit de milenii de poporul asuprit, este visul eliberarii nationale si sociale de a carui jale "ne-au raposat/si mosii si parintii" .

Poezia este scrisa intr-un limbaj aluziv, cu aspect conspirativ, misterios. Prevestirea unei "zile marete " nu putea fi facuta in acele imprejurari, in mod direct, ci prin intermediul unei abundente metaforice pline de subintelesuri. "La noi sunt codri verzi de brad/si campuri de matasa/La noi atatia fluturi sunt,/si atata jale-n casa.../Doar roua de pe trandafiri/ E lacrimi de-ale noastre.../Avem un vis neimplinit /copil al suferintii../ Desertaciunea unui vis/Noi o stropim cu lacrimi ".

Expresia unei revolte impotriva asupririi nationale si sociale a romanilor din Ardeal, devine in poezia Noi o arta superioara, care poarta nota autenticitatii si originalitatii liricii lui Goga in general.Poetul utilizeaza frecvent conceptele: suferinta, lacrimi, jale, patimi, pe care le asociaza, in evocatoare imagini picturale, cu elemente ale naturii: campuri de matasa, privighetori, tustrele Crisuri, Oltul, Muresul. Fiinta poetului se contopeste cu aceea a poporului sau, inlocuind pe "eu" cu "noi", ceea ce confera poeziei o nota de simplitate, si totodata un mare rafinament artistic. Sentimentul de jale este accentuat in poezie si prin anaforicul "la noi", de trei ori in strofa intaia, de alte doua ori in urmatoarele doua strofe, precum si de epiforicul "plang", de trei ori in strofa a treia.

Versul final: " Desertaciunea unui vis/ Noi o stropim cu lacrimi", incheie potentand tonul general al poeziei Noi.

Atmosfera de profunda tristete din poezie este accentuata si prin numeroase personificari, acestea devenind impresionante, pentru ca sunt facute in maniera doinei de jale: codrii "povestesc de jale", si jale "duc Muresul si Crisurile", cantecele "plang", hora "e mai demolita", codrii "isi infioara sanul", Oltul batran este "impletit cu lacrimi".

Cele cinci strofe alcatuite din cate opt versuri, iambice, sunt constituite in realitate, din cate patru versuri lungi, cu cezura, rimate independent(La noi..).in organizarea strofelor, poetul a evitat insa versul lung, cu cezura, nefolosit in poezia populara intrucat poezia Noi are caracterul unei doine si a unei litanii totodata. Impresia de doina de jale este sporita si prin faptul ca poetul recurge la predicate exprimate la timpul prezent, la prezentul continuu, intarit prin unele gerunzii modale: gemand, plangand, imbratisand.

Lexicul poetic, procedeele si mijloacele artistice, structura versurilor asocierilor de cuvinte etc. creeaza, in ansamblu , atmosfera de doina si de litanie a poeziei, intitulata atat de sugestiv "Noi".